

Sajtószemle

2009. 16. hét

Megtorpedózzák a kódexet?

Megtorpedózhatja a Gazdasági Versenyhivatal a csütörtökön aláírt élelmiszer-etikai kódexet, ugyanis aggályosnak tartja, hogy olyan szabályokat is aláírtak az ágazati szereplők, amelyek korlátozhatják a szabad piaci versenyt, vagyis kartellgyanúsak számítanak. Értesülések szerint az előzetes tárgyalásokból kihagyott versenyhivatalnak nem tetszik, hogy a kódex megszabja: a kiemelt jelentőségű magyar termékek mellé a kereskedők csak kínálatbővítés céljával importálhatnak külföldi árut, ahogy az a tétel is ütközhet a versenytörvénnyel, miszerint az élelmiszer- feldolgozók elsősorban a hazai termelőktől szerezhetik be az alapanyagokat. Úgy tudjuk, a GVH számára a magyar és külföldi áruk 80:20 százalékos aránya is versenykorlátozónak tűnik, ezért vizsgálat indulhat az etikai kódex körül. Dékány András, az agrártárca szóvivője elmondta: korábban egyeztettek a versenyhivatallal, akkor az volt a kérdés, hogy jogszabály vagy a cégek által önként vállalt magatartási kódexben történjen-e a kérdéskör szabályozása. (április 11. *Magyar Nemzet* 13.o., **Versenykorlátozó az élelmiszerkódex?** *Népszabadság* 13.o., április 12. **Vizsgálják a kódexet** *Napi Ász* 2.o., április 14. **Megtorpedózhatja az élelmiszerkódexet a GVH** *Napi Gazdaság* 2.o.)

GVH-bírság elé néz a Csányi-birodalom

Ismét versenyhatósági bírság elé nézhet a Csányi-birodalom. Az OTP Bank elnök-vezérigazgatója tulajdonában lévő Bonitás 2002 Kft.-re egy takarmányipari cég felvásárlása miatt róhat ki büntetést a Gazdasági Versenyhivatal. A Bonitás bevásárolta magát abba a Tendre Takarmányipari Kft.-be, amely korábban a Bábolnai Takarmányipari Kft. eszközeinek és védjegyeinek lett a tulajdonosa, az ügyletekhez azonban nem kértek engedélyt. A GVH most azt vizsgálja: engedélyköteles volt-e a Bonitás és a Tendre összefonódása. A tulajdonosokban korábban fel sem merült, hogy a tranzakciókhoz GVH-engedélyt kellene kérniük - fogalmaztak Csányi Sándorhoz közel álló források. (*Világgazdaság* 1+5.o.)

Válság és erőfölény a könyvpiacra

A gazdasági válság a magyar könyvpiacra is elérte. Az első negyedévben sosem látott mértékben visszaesett a megvásárolt példányok száma. A Nyomda- és Papíripari Szövetség a minap kerekasztal-beszélgetést rendezett a magyar könyvpiac szereplőinek részvételével. Kovács Lajos Péter, az egyik kis kiadó, az Éghajlat igazgatója szerint az állam feladata lenne, hogy a külföldi nyomdaktól és a belső versenytársaktól megvédje a könyvpiac sebezhető, ám jelentős szellemi értéket előállító szereplőit. Mint mondta, az állam nem tudta elérni, hogy legalább fél évig normál áron adja minden terjesztő az új könyveket. A versenyhivatal ugyanis versenyellenesnek minősítette a kis kiadókat, kis terjesztőket védő elképzelést. (április 11. *Magyar Nemzet* 15.o.)

Lavina fenyegeti a könyveseket?

Könyvkiadói tiltakozást váltott ki, hogy a Libri már a könyvár hatvan százalékát kéri a terjesztésért. A kiváltó ok: a tavalyi megtorpanás után máris jelentős a visszaesés a könyvpiacra. - A 10-15 százalékos forgalomcsökkenés mellett az árfolyamváltozás, a választék szélesedésével járó

költségek, a fogyasztási szokások változása mind újabb terheket ró ránk - magyarázza Walitschek Csilla, a Libri ügyvezető igazgatója a megemelt, 60 százalékos részesedésről szóló szerződésmódosító ajánlatot. (*Népszabadság* 9.o.)

Többet gyalogol a vásárló az olcsóbb élelmiszerért

Az élelmiszerek drágulását az átlagos hazai fogyasztó nem a vásárlásai csökkentésével, hanem üzlet-, esetleg termékváltással próbálja ellensúlyozni. Már tavaly ősztől megkezdődött a fogyasztók vándorlása azokba a boltokba, ahol megszokott márkáikat néhány forintos kedvezménnyel megkaphatják - derül ki a Nielsen piackutató felméréséből. A nagy láncok is egyre több kisebb boltot nyitnak a vevők lakóhelyének közvetlen közelében. A Nielsen által vizsgált, reklámmal értékesített termékeknél 100 forint forgalomból 42 forintot valamilyen árengedményes akció keretében költöttek el a vevők. (április 11. *Népszabadság* 13.o.)

Vahl kartellező cégei

A Gazdasági Versenyhivatal milliós bírságokat szabott ki

Jámbor Gyula - Szabó Zsolt

Több alkalommal is kartellezésben találta vétkesnek a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) az elmúlt években azt az informatikai céget, az SAP Hungaryt, amelyet az érintett vizsgálatok idején Vahl Tamás, a Bajnai-kormány gazdasági miniszterjelöltje vezetett. Másfél milliárd forint bírságot szabtak ki 2004-ben az IBM-re, az SAP-ra és az ISH Kft.-re, amiért kartellbe tömörülve nyerték meg egyetemek informatikai közbeszerzéseit. Őt, összesen nettó 13 milliárd forint értékű projektet nyert az SAP és két társa. A GVH megállapította, hogy a cégek összejátszottak egymással annak érdekében, hogy együtt nyerjék el a tendereket, és erről titkos megállapodást kötöttek. Az SAP-nak további 14,6 millió forint bírságot kellett fizetnie, mert a Paksi Atomerőmű Rt. meghívásos versenyeztetési eljárásán versenytársával a tender kapcsán olyan megállapodást kötött, amely alkalmas volt a verseny eredményének befolyásolására. Hasonlóképpen kartellezésért marasztalták el 2006-ban az SAP-t Győr város tárgyalásos közbeszerzési eljárásán. Vahl 2008 februárjától az AAM Vezetői Informatikai Tanácsadó Zrt.-nek lett az üzletfejlesztési igazgatója, abban az időben, amikor kirobbant a milliárdos tanácsadói botrány a BKV-nál. Ismert, A közlekedési társaság összesen nyolc szerződést kötött az AAM Zrt.-vel, 2,5 milliárdos keretösszegben, 5 éves időszakra. A sokáig csak a közlekedési cég ugyancsak botrányt okozó „titkok szobájában” őrzött szerződéseket végül a nyilvánosságra kerülésük után felbontották. Vitézy Dávid, a BKV felügyelő bizottsági tagja emlékeztetett: a belső vizsgálat során a tanácsadók semmivel nem tudták igazolni, hogy bármilyen munkát is végeztek volna, az ügygel a nyomozó hatóságok is foglalkoztak.

(Magyar Nemzet, 2009. április 15., szerda, 2. oldal)

Átrendeződő kábeltévépiac

A forint gyengélkedése kiszoríthatja a kínálatból a devizában meghatározott tarifájú csatornákat

Molnár Sándor

Az előfizetők számára is érzékelhető változásokat eredményezhet a magyarországi kábeltelevíziós piacon a gyenge forint. A kábelszolgáltatók számára ugyanis mind nagyobb a kísértés, hogy kitegyék műsorkínálatukból azokat a csatornákat, amelyeknek az árait a tulajdonosaik devizában (jellemzően euróban) határozzák meg, és így jelentősen megdrágultak. Hogy a tét mekkora a kábelcégek számára, jelzi, hogy a műsorszolgáltatóknak fizetett jogdíjtömegnek jellemzően a 30-40 százaléka devizás. Egy élő szerződéshez hozzányúlni persze kényes ügy. „Ezen a piacon a kontraktusok határozott időre, jellemzően hosszú távra kötöttek, bármiféle változtatás, különösen egy ilyen horderejű, csak közös megegyezésen alapulhat” - mondja Rajkai László, a Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetség (MKHSZ) elnöke. A kínálatból önként kikerülni viszont értelemszerűen egyetlen műsorszolgáltató sem hajlandó. Vannak persze piaci szereplők, akik mindezek ellenére próbálkoznak; értesüléseink szerint számos kisebb kábelszolgáltató bontott szerződést egyoldalúan az elmúlt hónapokban - hogy milyen jogkövetkezményekkel, nem ismeretes. Bevett gyakorlatnak számít ugyanakkor, hogy a kifutó szerződéseket nem hosszabbítják meg a felek, ha valami miatt nem elégedettek annak tartalmával, és nem sikerül újratárgyalni a feltételeket. „A szerződések jellemzően a naptári év végéig szólnak” - mondja Kéry Ferenc, a Magyar Kábelkommunikációs Szövetség (MKSZ) elnöke, aki szerint, ha a válság és így a forint gyengélkedése elhúzódik, 2009/2010 fordulóján tömegessé válhat a „devizás kontraktusok” kifuttatása. „Ám ez sem jelenti mindenáron az adott csatorna kihullását a műsorkínálatból, hiszen elképzelhető, hogy az alku során sikerül elérni a szerződés forintosítását” - hangsúlyozza a szakember, utalva arra, hogy a műsorszolgáltatók - saját jól felfogott érdekükben - igyekeznek reagálni a kábelcégek megváltozott igényeire. Azt, hogy a „devizás” csatornák gyenge forint miatti drágulása milyen hatással lehet a kábelszolgáltatók gazdálkodására, mutatja, hogy a cégek összes költségének 40-50 százalékát teszik ki a jogdíjak (előfizetőként és csatornánként jellemzően havi 30-100 forintot fizetnek a műsorszolgáltatóknak), a fent említett 30-40 százalékos devizás hányadot figyelembe véve ez 12-20 százalékos kitettséget jelent. „Tízszázaléknyi kedvezőtlen irányú árfolyamváltozás 3-4 százalékponttal csökkenti a cég EBITDA-ját” - számol be tapasztalatairól Medvecz Péter, a Budapesten, valamint Heves, illetve Pest megyében 33 ezer kábeltelevízió- ügyfelet kiszolgáló Rubicom Zrt. vezérigazgatója, hangsúlyozva ugyanakkor, hogy a szektort magas, 40 százalék körüli átlagos EBITDA jellemzi. Árnyalja a képet az is, hogy bár az elmúlt hónapokban tagadhatatlanul veszítettek a devizamozgásokon a kábelcégek, a megelőző fél-háromnegyed évben viszont még jókora árfolyamnyereséget könyvelhettek el. „A kérdés az, hogy vajon most járnak rosszul, vagy eddig jártak jól” - mondja Málnay B. Levente, a Magyar Elektronikus Műsorszolgáltatók Egyesületének elnöke, az MTV Networks Magyarország vezérigazgatója. A szakember amúgy úgy látja, a bejártott, nagy márkaértékű csatornák esetében mindegy, hogy forintban vagy devizában vannak-e az árak meghatározva, a kábelcégek mindenképpen a kínálatukban tartják őket. Arról nem is beszélve - teszi hozzá Málnay B. Levente -, hogy ezen a piacon nagyon fontosak a hosszú távú partneri kapcsolatok, amelyeket nem szívesen áldoznak be némi árfolyamvesztés miatt a felek. Különösen a nagyobb cégeknél látszik ez. A Magyar Telekom csoporthoz tartozó T-Kábel például egyáltalán nem tesz különbséget a devizában, illetve a forintban számlázó műsorszolgáltatók között, számukra ez nem döntési tényező, és ugyanez a helyzet a középkategóriásnak számító Rubicomnál is. Ami a másik oldalt illeti, az árait forintban meghatározó, a tematikus csatornák piacán vezető IKO például 25 százalékkal csökkentette az árait. A cél az volt, hogy így is segítsék partnereiket a pénzügyi nehézségek elkerülésében. A rendelkezésére álló mozgástéren belül igyekszik figyelemmel lenni partnerei igényeire a többnyire ugyancsak forintban árazó, de a Zone-csatornák révén „devizás” szerződésekkel is rendelkező Chello csoport is. Tagadhatatlan ugyanakkor, hogy a kisebb, gyengébb pénzügyi pozícióban lévő kábelcégeknél a túlélés rövid távú érdeke mindennél fontosabb, ebben a körben tehát mindenképpen számítani kell a műsorkínálat átalakulására. A tapasztalatok szerint elsősorban a külföldi tulajdonú műsorszolgáltatók ódzkodnak a forintalapú elszámolástól (az árakkal kapcsolatos információkat jellemzően üzleti titokként kezelik a cégek), hiszen az az anyavállalataik számára jelentős árfolyamkockázatot jelentene. Ezzel azonban továbbhárítják ezt a rizikót a kábelszolgáltatókra, ez különösen a kisebb cégekre nézve jelent nagy terhet, ők ugyanis devizás bevétellel nem rendelkeznek, pénzügük nincs fedezeti ügyletekre, így teljesen ki vannak téve az árfolyammozgásoknak.

(Világgazdaság, 2009. április 15., szerda, 6. oldal)

Bukdácsol a Wizz Air légitársaság?

Kártérítés jár az utasoknak, ha nem indul el a gép - A cégnek nincs rögtön beállítható tartalék járműve

Hazánkat nem teszi vonzóbbá a külföldiek szemében, hogy tegnap reggel ismét nem indult el a fapados Wizz Air légitársaság egyik menetrend szerinti járata Stockholmba. Olvasónk jelezte: félnapos reptéri várakozás után sem kapott segítséget a légitársaságtól, holott több svéd állampolgár is szeretett volna időben hazajutni a tízezrekért megvásárolt repülőjeggyel.

Thurzó Katalin

Egyre gyakrabban fordul elő, hogy a Wizz Air légitársaság utasai hoppon maradnak a repülőtéren - mostanában főként műszaki hiba miatti járatotrlés, illetve késés miatt. Tegnap egy olvasónk Ferihegyről jelentette: reggel hat óra körül kellett volna Stockholmba indulnia egy menetrend szerinti Wizz Air-járatnak, a gép azonban csak délután fél kettő után szállt fel. Olvasónk hét társával együtt 43 svéd focistát kísért volna haza, az otthoniak azonban hiába várták időben a Bromma Pojka nevű élvonalbeli ificsapatot. Matula Péter elmondása szerint társaságuk már jóval a korai indulás előtt kikerült a Ferihegyi repülőtérre, ám csak fél órával hat előtt jelent meg a kijelzőn, hogy a stockholmi gép nem indul. - Azóta semmit nem tudunk, mert nem kaptunk tájékoztatást arról, mi történt a géppel, de ivóvízzel vagy néhány törődő szóval sem kereste meg a Wizz Air a földön ragadt, körülbelül 150 utast - panaszkolta dél körül olvasónk, akitől megtudtuk: a csoport már decemberben megrendelte a jegyeket, fejenként 1400 svéd koronába, átszámítva több mint 35 ezer forintba került nekik a veszteglés. Jelezte: a stockholmin kívül tegnap a Londonba és a Barcelonába induló Wizz Air-járatok is legalább ötórás késéssel indultak el. Emlékezetes, egy hete műszaki okok miatt vissza kellett térnie egy Hollandiába tartó Wizz Air-gépnek Ferihegyre. Előző nap, szintén géphiba miatt, Svédországban rekedtek a fapados cég utasai, illetve nem indult el Nápolyba egy menetrend szerinti járat. Az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesületnél lapunkat úgy tájékoztatták: ilyen esetekben a légitársaságnak kérés nélkül is kötelessége a tájékoztatás, tehát a jogszabályok szerint nem fordulhat elő, hogy az utasok órákig várakozzanak tanácstalanul a reptéren. Amennyiben járatunkat törlik vagy beszállásunkat visszautasítják, kártalanításra és a jegy árának visszatérítésére, vagy más járatra való átfoglalásra van jogunk. Járatotrlés esetén akkor nem jár kártalanítás, ha a törléstől a menetrend szerinti indulás előtt legalább 14 nappal korábban tájékoztattak bennünket, vagy az eredeti menetrendhez közeli időben átfoglalást ajánlanak fel, illetve ha a járat törlését rendkívüli körülmények okozzák. A légitársaságnak gondoskodnia kell az ellátásunkról is. Megkérdeztük a Wizz Airt is, ahol közölték: egyelőre nincs tartalék gépük, amit azonnal be lehet állítani meghibásodás esetén, mert ez jelenleg nem lenne gazdaságos. Az utasokat azonban minden esetben tájékoztatják a késés okáról, s annak várható időtartamáról a hangosbemondón, illetve a monitorokon, általában óránként. Állításuk szerint a légitársaság kárpótlási gyakorlata megfelel az uniós szabályoknak, vagyis ha a járat a menetrend szerinti indulási időhöz képest legalább két órával később indul, az utasok étkezési utalványra jogosultak. Ha a gép legalább öt órát késik, az utas kérheti a repülőjegy fel nem használt árát, ezenfelül a viteldíj húsz százalékát, amely összeget egy éven belül felhasználhat egy következő Wizz Air-foglaláshoz. Arra is lehetőség van, hogy törlik a foglalást, s visszatérítik a kifizetett jegy árát, vagy az ügyfél díjmentesen elutazhat a cég egy másik járatával.

(Magyar Nemzet, 2009. április 15., szerda, 11. oldal)

Jutalmazták a kartellügyek bejelentőit

Egyre szigorúbban kezeli a kormányzat, illetve a Gazdasági Versenyhivatal a kartellügyeket. Míg a verseny korlátozásában részt vevő cégvezetők öt év büntetést kockáztatnak, addig a versenyellenes összefonódást bejelentők a későbbiekben nagy összegű pénzjutalomban is részesülhetnek, ha képesek perdöntően bizonyítani a kartell létrejöttét. Amint megszületik a most készülő korrupcióellenes törvény, a versenykorlátozó magatartás feltárásáért akár 50 millió forint jutalmat is kaphat a hatóságot tájékoztató személy. Hamarosan a versenyt akadályozó cégek elleni pereskedés is leegyszerűsödik, miután a versenytörvény július elején életbelépő módosítása révén könnyebben lesz meghatározható a piacellenes magatartással okozott kár összege. Az új rendelkezés szerint alapesetben a bíróságok a versenykiírás értékének a tíz százalékát jelölik majd meg kártérítési összegként. Mihálovits András, a GVH szóvivője elmondta: a szabályok szigorítására azért van szükség, mert hatalmas károkat okoznak a gazdaságnak a kartellező társaságok, s egyre nehezebb az összefonódások feltárása. A Gazdasági Versenyhivatal kommunikációs vezetője arról is beszámolt, hogy 2003 és 2007 között 21,2 milliárd forint bírságot szabott ki a GVH. A versenykorlátozó magatartást egyébként az Európai Unió hatóságai is egyre szigorúbban büntetik. (április 17. *Népszava* 5.o.)

Versenykorlátozó kódex?

Több hónapos tárgyalások után az agrártermelői, az élelmiszer- feldolgozói és a kereskedelmi szervezetek a múlt héten aláírták az úgynevezett élelmiszertermékpálya-kódexet. Gráf József agrárminiszter az aláírási ceremónián az etikai kódex céljának azt nevezte, hogy „egészséges magyar élelmiszerekkel lehessen ellátni a fogyasztókat”. A megállapodás szerint július 1-jétől a magyar élelmiszertermékek aránya 80 százalék lesz az áruházláncok polcain. Az aláírók egyebek mellett vállalták a 30 napos fizetési határidő betartását. A nagy vitát kiváltó úgynevezett másodlagos visszatérítésekről - például a polcpénzről és a marketinghözjárulásokról - pedig írásban kell megállapodniuk a feleknek, bár e díjak mértékét a kódex nem rögzíti. Egyes szakértők szerint a kódex néhány pontja magyar és uniós versenyjogi szabályokba ütközhet. Ilyen például a magyar áruk 80 százalékos arányának, illetve azonos ajánlatok esetén a magyar áruk előnyben részesítésének előírása. Mivel a Gazdasági Versenyhivatal hivatalosan még nem értesült a megállapodásról, egyelőre nem vizsgálódik az ügyben. (április 18. *HVG* 91.o.)